

Tyresö Tidning

Information från Trollbäckens Egnahemsförening

2 - 2023

Trollbäcken i förvandlingens tid 1960-1980

Minnen av Gunnar Berndtson som var med

Bild från Internet: lindebilder.se

Arbetet förde mig till Stockholm och som gammal göteborgare lockade skärgården och valet föll på Tyresö. Det var en liten kommun med mindre än 5 000 invånare när min familj flyttade hit 1959.

Centralorten i Tyresö kommun var då Trollbäcken som nyligen namnändrats från Kumla. Här fanns ett affärscentrum där längan med nuvarande Hemköp upptogs av Konsum och Arno Livs. Vinkellängan fanns ännu inte. I närheten fanns även brandstation, medborgarhus och kommunalkontor. Här huserade kommunens ende tjänsteman, kommunalkamrer Gunnar Tunevi. Som Sveriges första Kommunalråd höll även Gunnar Gyllnert till i kommunalhuset. Det var Gunnar Gyllnert som 1958 tog emot mig vid bussen när jag skulle titta på tomter. Han skjutsade mig runt i sin vinröda PV444.

Det blev tomtköp vid "paradgatan" som Gyllnert kallade Skogsängsvägen. 1 219 m² kostade med anslutningsavgift 12 000 kr! Vi byggde villa i gården Skogsängs gamla kalvhage.

Trollbäcken dominerades ju av villabebyggelse. Denna hade vuxit fram under lång tid främst genom successiv förtätning av sommarstugebebyggelse. Den här bakgrunden gör än idag Trollbäcken så intressant och omväxlande där olika tiders stilideal blandas på ett trevligt sätt. Det är ju vanligt att bostadsområden bildas ganska snabbt under en viss rådande stilperiod med en gemensam karaktär men det gäller inte Trollbäcken om man undantar vissa områden som-gruppbebyggelsen vid Stickvägen ett i och för sig trevligt område sedan träd och buskar satt sin karaktär på trädgårdarna och husen fått fler fasadfärger än rött och gult. Det var gott om livsmedelsaffärer, Konsum och Arno Livs har jag nämnt, Gudö Livs, Fagerlunds och en fiskaffär dessutom - alla efter Vendelsövägen. I en lada vid Hanviksbacken startade Gynges, far och son, en trävirkesförsäljning - starten på Trollbäckens Trä (idag Byggma). Längs Vendelsövägen byggdes kommunens första hyreshus, väl dimensionerade för att matcha villabebyggelsen.

Till Trollbäcken kom man från stan med Saltsjöbussarna, gamla gula bussar med konduktör som trängde sig fram genom överfulla bussar för att klippa biljetter. Vid Alleplan fanns Wifells taxistation och strax nedanför Nygrens Järnhandel. Kumla skola var en träbyggnad som fick ge vika för dagens skola som nu byggs om. När Bollmora byggdes förändrades Trollbäcken från att vara centrum till en lugn och trivsamt villaförort. När kommunalhuset i Bollmora centrum (det hette så då) byggdes planerades en framtida förvaltningsexpansion och under tiden hyrdes lägenheterna ut på korttidskontrakt för att ge flexibilitet. En våning fylldes snabbt med personal och nu var inte Gunnar Thunevi ensam tjänsteman längre. Våning efter våning togs i anspråk för kansliändamål.

Med Lex Bollmora, som möjliggjorde att ett kommunalt bostadsbolag fick bygga bostäder i annan kommun, blev det fart på byggandet. Vid Sikvägen byggde HSB fina höghus med stora lägenheter. Tyresö kommun fick disponera 30% av antalet lägenheter för egen fördelning medan resten föll på Stockholm. Märkligt många var ensamma mödrar med flera barn. Till lägenheterna hörde uthyrningsrum med egen ingång från trapphuset. I de flesta hamnade ensamma mödrar med barn. Inte konstigt att medelåldern i Tyresö var 13 år i början på 70-talet! Och väldigt få pensionärer. De som flyttade till dessa hyreshus kom dit därför att det var här bostäder byggdes, inte för att man speciellt önskade komma till Tyresö. Därför fick Bollmora dåligt rykte och man bytte namn till Tyresö Centrum.

Själva centrumbebyggelsen fångade vind och det var rysligt blåsigt. Inbyggnaden var därför välkommen och gav ett helt annat intryck av centrum så som vi känner det idag. När det gäller Trollbäcken har intresset från de styrande varierat på en låg nivå. Vi har en väl fungerande vårdcentral och apotek men biblioteket har krympt och skuffats undan. Det är dåligt med samlingslokaler. Ett kulturhus skulle behövas. Kumla Herrgård bevarades genom enskilda initiativ och det finns många lunchrestauranger. De i bostadsbebyggelsen insprängda industrierna utgör dock ett bekymmer genom trafik och andra störningar. De bör flyttas till lämpligare områden. Gudöbroleden delar Trollbäcken i två delar. Här borde man övertäcka leden i centrala delen för att möjliggöra anläggning av ett riktigt torg och centrumstråk typ småstadsgata. Här har föreningen inte stöd i kommunledningen, tyvärr. Man tog också bort en väsentlig central del av Fornuddsparken genom att bygga en jätteskola mitt i blickfånget och i någon mån kompensera detta med en parkutbyggnad nära vattnet men man fick inte av Länsstyrelsen rätt att ta bort vassen så sjöutsikten blev det inget av.

Till misstag i planeringen hör även Södergården med dess höga dominerande byggnader. I och för sig snygga hus men de passar inte in i villabebyggelsens omedelbara närhet!

Men visst är vårt Trollbäcken en fin boendemiljö som dock kan bli ännu bättre med rätt och sammanhållen långsiktig planering!

Föreningen gav ut Tyresö Tidning mellan åren 1949 och 2011. I den fanns artiklar om Trollbäcken samt profiler och verksamheter i Trollbäcken samt intressant om Tyresö. Dessutom beskrevs intressanta platser och givetvis dagsaktuella frågor och planeringsfrågor för framtiden. Alla nummer finns idag i kommunens arkiv. Artiklar ur vissa nummer har skannats och finns på hemsidan under fliken historia.

Den underliggande tanken med att utge tidningen igen är att som ett komplement till hemsidan regelmässigt informera om åsikter/värderingar kring samhällsbyggnad, småhusbebyggelse, medborgardialog och kommunala planeringsprocesser både i allmänhet och i Trollbäcken. Mer information om föreningen finns på hemsidan www.tef.nu

Ansvarig utgivare: Ordförande Svante Berg, svanteberg@gmail.com, 070 595 33 59